

2409 3die Beh. af Lovf. indeh. Best. om

saar hverken efter sin Vælggenhed eller efter sin Bestaaffenhed i mindste Maade egner sig til at indtages under Hovedgaardens Mærker eller til at beplantes med Slov. Selv om derfor Vædringsforslaget under Nr. 12, som sagt, ikke skulde være en korrekt Gjengivelse af Udvalgets Flertals-Tanke med det andet Stykke af denne Paragraf, saa maa jeg dog selvselgelig indtil videre antage, at det alligevel er i den Grad hensigtsmæssigt, at jeg ikke tvivler om, at det ærede Thing paa dette Punkt, som ganske vist ikke har nogen stor Betydning, vil følge Forslagsstillerne.

Ordføreren: Det høie Thing vil se, at Udvalgets Flertal har stillet et Vædringsforslag under Nr. 1 til § 2, som imidlertid staar i saa nær en Forbindelse med det af den ærede foregaaende Taler omtalte Forslag under Nr. 12 til § 2, at jeg tror, det er rigtigst at opsætte Udviiflingen af vort Vædringsforslag, indtil jeg har tilladt mig at sige et Par Ord om den nævnte Talers og flere andre Medlemmers Forslag saavel under Nr. 11 som under Nr. 12 til § 2. — Den høitærede Taler har meddelt Thinget, at der efter hans Erfaring skal være Godser, hvor samtlige Gaarde have saa lidet Hartkorn, at de allerede nu ere under det Kvantum, som § 1, 1ste Stykke, har fastsat som Minimum for en Gaard. Og det kan jo ikke negtes, at det er beklageligt, at der under saadanne Omstændigheder altsaa ikke vil være nogen Afgang for den paagjældende Godseier til at kunne foretage Omdelingen paa sit Gods. Jeg tror derfor ogsaa, at det, dersom en Meddelelse af denne Natur var fremkommen tidligere enten i forrige eller i denne Samling, og dersom en saadan Bemærkning havde gjort sig gjældende i Udvalget, vistnok vilde have været dette en Glæde at søge at tage Hensyn dertil og at imødekomme de Duffer, som nu i den Anledning ere blevne udtalte fra de ærede Forslagsstilleres Side. Men, som Sagen nu staar, kommer Meddelelsen, saa synes det mig,

Kaadigheden over Fæstehøndergods.

2410

noget vel silde, i Særdeleshed naar Forslaget til at afhjælpe Mønnen derved derhos træder frem i den Skikkelse, hvori de ærede Forslagsstillere have ment at maatte lade det fremtræde. Indtil nu har der, saavidt jeg veed, ikke forlydt nogen Klage over, at den i § 1, 1ste Stykke, fastsatte Regel ikke skal kunne fraviges ved Bevilling, men man har, saavidt jeg veed, endog fra Godseiernes Side anset det som noget Rigtigt og Unsikkert. Skulde der nu, uagtet der deri fastsættes en bestemt Regel, alligevel kunne gjøres Undtagelser fra samme, saa vilde det dog vistnok under alle Omstændigheder være nødvendigt, at der gives en fast Regel for, hvor dybt man da kunde komme ned, saa at man ikke lod det afhænge af et rent Skjøn. Men af et saadant lader Vædringsforslaget under Nr. 11 netop Afgjørelsen afhænge, idet det siger, at det skal godtgjøres, at Hovedparcellen beholder et saa stort Tilliggende, at den er tilstrækkelig til en Gaardmandsfamilies Ernæring. Det er vel ganske rigtigst, som den høitærede foregaaende Taler gjorde opmærksom paa, at det er Ord, der møde i vor ældre Landhøvgivning, og det netop i beslægtede Materier, hvorved jeg dog skal bemærke, at den allernærmeste af de Love, som han nævnte, nemlig Forordningen af 8de Juni 1787, ikke indskrænkede sig til at sige: „som er tilstrækkelig til en Gaardmandsfamilies Ernæring“, men synes at lægge nogen Bægt paa, at det skulde være en ganske særdeles Tilstrækkelighed, idet den siger: „fuldkommen tilstrækkelig til en Gaardmandsfamilies Ernæring“. Men, medens Sagen stod saaledes i Slutningen af forrige Aarhundrede, stod saaledes i 1786 og 1787, saa vil det imidlertid være det høie Thing bekiendt, at Lovgivningen netop selv har anset det for nødvendigt senere at gaa bort fra denne Bæghed, dette Skjøn, som man formentlig har fundet overordentlig vanskelig. Vel havde man bestemt, at Landvæsenkommissionerne først skulde afgive deres Kjendelse, og at Sagen derefter skulde afgjøres af Rente-